

Hayati Fonksiyon

Kitap nedir? Basılıp kapak geçirilen kâğıt yaprakları, diyeceksiniz şimdi. Hayır, kitap dosttur; kitap sığınaktır, yalnızlığını dindireceğin bir limandır. Her duyguyu tatmamıza olanak sağlayandır. Yeri geldiğinde üzülürüz, ağlarız yeri geldiğinde kahkahalarla güleriz. Kendimizden bir parça buluruz. Şimdi gülerek nasıl oluyor o diyorsunuzdur? Hemen anlatayım. Bir romanı okurken kendimizi bize benzeyen karakterin yerine koyarız. Sanki kendimiz yaşıyormuş gibi hayal ederiz. Alphonse Daudet'in dediği gibi “ Kitaplar benim sevgili dostlarım, gerçek yol gösterenlerimdir çünkü ikiyüzlülük etmeden bana görevlerimi hatırlatırlar.” Ne kadar doğru söylemiş.

İşte bu yüzden önemlidir kitap. Ama ne yazık ki önem verilmiyor. Zaman kaybı gibi geliyor insanlara. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nün (UNESCO) verilerine göre Türkiye, kitap okuma oranında dünyada 86. sırada, yoksul Afrika ülkeleriyle aynı kategoride. TÜİK'e göre ise Türkiye'de kitap, ihtiyaç listesinin 235. sırasında yer alıyor. Dünyada kitap için kişi başına harcanan para ortalama 1,3 dolarken, Türkiye'de çeyrek dolar. Görüyorsunuz ya kitaba verdiğimiz değeri. Ama bunun için sadece insanları suçlayamam. Buna teşvik etmeyenler, bunu sadece para aracı olan görenler... Oysa kitap insana yol gösterir. Her tür kitap bize bir şeyler katar. Hepsini bizden bir şeyler taşır. Kendimizi bulduğumuz kitaplarda bizi sürükler. Belki bize yol gösterir belki de “Evet, bunu ben de yaşadım.” ya da “ Acaba bu kitabın sonu nasıl bitecek?” gibi sorular sormanıza imkân sağlar.

İnsanların benzerlik yaşadığı durumlar, kitaplardaki olay ve durumlara ilgisini bir nebze artırır. Bundan dolayı hayatımıza yaşadığımız olaylara benzer içerikli kitaplar okumamız, okuma zevkimizi artırır. Siz, size çok ters olan ya da hoşunuza gitmeyen bu durumu anlatan bir kitap okuduğunuzu düşünün. Kitap sarmaz değil mi? Kitabı okumak istemezsiniz. Sizin ilginizi çeken bir durum yok sonuçta. Bunlar kitap okuma zevkinizi artıracak ufak öneriler. İstedüğümüz kitabı okuduk tamam burada bitiyor mu iş? Tabii ki hayır. Bunun sürekli olması, doğru okunması gerek. Bu duruma okuma kültürü diyoruz.

Peki ya okuma kültürü nedir? Genel tanımıyla başlayalım. Okuma kültürü, okumanın alışkanlığa ve eleştirel okuma becerisine dönüşmesiyle erişilen okuma düzeyi, kişinin yaşamda bildiği veya bilmediği her şeyi iyi bir okur bakış açısıyla algılama yetisi, evrensel okuryazarlık olarak tanımlanır. Bana göre okuma kültürü ise kitapları bıkmadan devam edip hayatının bir parçası yapmaktır. Yemek yemek gibi, uyumak gibi hayati bir fonksiyondur. Gelgelelim ülkemizde bırakın hayati fonksiyonu gerekli bile görülüyor. İşte bu yüzden de çocuklara okuma kültürünü veremiyoruz. Okuma alışkanlığı olmayan, canı istediğinde okuyan okusa bile bir şeyler kazanmak için değil öylesine okuyan bir nesil yetişiyor. Büyük yazarları, Sait faikleri, Ömer Seyfettinleri,

Sabahattin Alileri, Tolstoy`u tanımıyorlar. Tanımaktan kastım, ismen değil. Ne yazdıklarını, hayat görüşlerini, fikirlerini, onların kitaplarının o büyüü dünyasını tatmamışlar. Okumadığı içindir ki dar görüşler içinde yaşıyor. Düzgün yazamıyor.

Gelgelelim böyle olunca ne istediğı kitabı okuyor ne de diğer kitap türlerini okuyabiliyor. Alınsa bile bir kenara atılıyor kitaplar. Demem o ki okuyun, bilgilenmek için okuyun. Kitap okumazsanız ne farkınız kalır okuma yazma bilmeyen birinden.

Ayşe Ceren GÜNDOĞDU 11-D 340

Eğitim Sistemi

Günümüzde, yıllardır devam etmekte olan bu sistemle ilgili öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun yakındığı konuları gündeme taşıyan bir sürü mecra varken hâlâ genel anlamda bu sorunlarla ilgili net bir çalışma yapılmamakta. Mesela, okul ders saatleri... Birçok öğrenci tarafından zaman kaybı olarak görülen sabah başlayıp sekiz saat süren bir zaman diliminden bahsediyoruz. Bu kadar uzun süre okulda sadece sırada oturup 40 dakika boyunca ders dinlemek ne kadar faydalı olacak tartışılır. Okulda yeteri kadar anlayamayanların dershaneye gittiğini de düşünenecek olursak günlerce, haftalarca, aylarca sabah evden çıkıp akşam eve girmenin onlar için ciddi boyutlarda yorucu ve son derece yararsız olduğunu düşünüyorum.

Öğrenim hayatları boyunca bu döngüyle ilerleyen öğrenciler için kendilerine vakit ayırma kavramı pek mümkün olmuyor tabii. Sosyalleşmek, aileyle, arkadaşlarla vakit geçirmeye fırsat kalmadan sadece lise hayatlarının sonuna geldiklerinde girecekleri sınava çalışmaktan derslerle kafayı sıyırmış yüzlerce öğrenci var çünkü hayatları boyunca o sınav sonucunda yerleşecekleri üniversitede girecekleri bölüme göre yaşayacaklar. Kendilerine vakit ayırmaları için ya iyi bir üniversite, iyi bir bölüm ya da zamanı gelince kavuşacakları emeklilik onları kurtaracak. Gerek sosyal gerekse ekonomik sıkıntılar sebebiyle büyük bir çoğunluk zaten ciddi bir kaygı ve stresle giriyor bu sınava. Bu sistemin değişmeyeceğini, ne kadar konuşurlarsa konuşsunlar bir icraat görmedikleri için kabullenmiş durumda bazıları.

Aslında, daha etkili ve kısıtlamayan bir sistem mümkün ama kimse buna yanaşmıyor, bir çözüm bulunmuyor. Yıllardır eğitim gören öğrenciler ama yıllardır onların isteği dışında gelişen olaylara karşı olumlu bir adım atılmıyor. Sistem o kadar düz, o kadar kısıtlayıcı ki öğrenciler artık aynı yöne odaklanıyor, hepsi aynı düşünüyor her gün onca zaman aynı yöne baktıklarından hayatlarının geri kalanlarında da aynı yönden bakmaya devam ediyorlar. Belli bir girişimcilik, belli bir ilerleme yok. Çünkü buna fırsatları yok; sınavı geçelim, istediğimiz üniversiteye yerleşelim, takdir toplayalım, belli bir gelirimiz olsun yeter diye düşünen binlercesi var. Benim hobilerim neler, doğada vakit nasıl geçer, bisiklet binmek, hayvanlarla vakit geçirmek, resim yapmak, müzik dinlemek güzel midir, diye sorandan çok; matematik netimi nasıl yükseltirim, diye soranı duydum. Çünkü diğerlerini düşünürlerse kendilerine ders çalışma zamanı bulamazlar. Ya o ya bu!

Klasikleşmiş kalıplardan biri olan “Hayatının en güzel zamanı, en güzel yıllarındasın.” cümlesi ne kadar da uymuyor bir öğrenci hayatına. Çalışmak her zaman önemlidir ancak vaktini okula gidip ders çalışmaktan başka ne ile harcayacağını bilmeyen çocuklara zaman, fırsat ve hak tanınmalı ki kendilerini bulsunlar. Ne istediği, ne yapması gerektiğini bilen insanlar yetişsin. Boş zamanlarının çoğunu telefon, sosyal medya ve oyunlarla geçirmektense daha verimli zamanlar için

kendilerini dinlemeleri lazım, bunun için de onlara özgür kalabilecekleri bir zaman tanınması lazım. Ama gel gör ki olan sistem hep sınav, hep deneme, hep test sadece bu yönde ilerliyor. Sistem, öğrencinin yaptığına bakıyor ne öğrendiğine değil, onunla ilgilenmiyor.

Öğrencilere yapılan bu haksızca ve adaletsizce sistemi değiştirmek için bir adım atılması her şeyi daha güzel hâle getirebilir. Daha mantıklı, daha farklı düşünen, uygulayan, korkmayan, utanmayan, ifade özgürlüğünü yaşayabilen insanlar yetişsin.

Nurgül KARAKUVALIK 11-D 983

Uzay Nedir ve Araştırmalarının Sağladığı Katkılar

Her insan tamamen bilgisiz, saf bir şekilde doğar. Bazı reflekslere doğuştan sahip olsa da bilinçli yetilere sahip değildir. İnsanın Dünya üzerindeki varlığını sürdürdürebilmesi için öğrenmesi bilgi sahibi olması ve eğitilmesi gerekir bu yüzden de hep bir arayış ve merak içinde olmuştur. Arayışlarının ve merakının en büyüklerinden biri olan uzayı yaratılışından itibaren merak etmiş ve onu çözmeye çalışmıştır. Çözmeye öğrenmeye başladıkça da evrendeki boyutunun karıncadan farksız olduğunu görmüştür.

Uzayın kısaca tanımı, Dünya'nın atmosferi dışında kalan sonsuz olduğu düşünölen fakat sonsuz olduğu konusunda günümüz teknolojiyle kesin yargılara varılamayan genişliktir. Bu sonsuz olduğu düşünölen fezayla alakalı yapılan araştırmalar, bizlere uzay ile ilgili birçok bilgiyi gün yüzüne çıkartmıştır ancak uzay o kadar büyüktür ki bugüne kadar uzay hakkında öğrendiklerimiz, belki de öğrenmediklerimizin yanında çölde kum tanesinden farksızdır.

Bu koca yeri keşfetmek için birçok öлке, kişi çalışmaları, araştırmalar, projeler ve etkinlikler yapmıştır. Bu çalışmaların başlangıcı belki insanlık tarihi kadar eskidir. İlk insanlar yıldızları ve ayın şeklini mağara duvarlarına kazımışlardır. MÖ 9000 yılında Maya uygarlığının yapıları içinde Ay, Güneş çizimleri bulunmuştur. Bunların hepsi insanların uzaya olan merakını ve uzayı araştırma isteğinin yüzyıllar öncesinden başladığını gösterir.

Günümüzde ise ölkemiz, uzay araştırmaları için 1985 yılında TÜBİTAK'ı kurmuş ve sonrasında ise 2018 yılında TUA'yı (Türkiye Uzay Ajansı) kurmuştur. Ayrıca, uzay ile alakalı çalışmalar yürüten ajanslar, şirketler kuran tek öлке Türkiye değildir. Diğer devletlerde NASA, AEB, CNSA gibi veyahut bir araya gelerek UNOOSA gibi ajanslar kurmuştur. Bu saydığım uzay ajansları devlete bağlı oldukları için çok yüksek bütçelerle görevlerini sürdürürler. Geriye kalan özel ajansların birçoğunun bu kadar bütçesi olmamasına rağmen birçok aktiviteyi rahatlıkla yapabilmektedirler. Bu durum gösteriyor ki en yüksek bütçe uzay keşfinden daha çok aktivite ve en iyi performans anlamına gelmez. Buna rağmen ölkemizin uzay ve havacılık aktiviteleri için ayırdığı bütçe çok yetersizdir. Uzayı araştırmak, keşfetmek her ne kadar masraflı bir iş olsa da ileride bizlere veya nesillerimize dönütü çok büyük bir gelir kapısı olabilir fakat şu an ki durum yapılabilecek etkinlikleri ve onların boyutlarını büyük ölçüde kısmaktadır.

Ölkemizde her ne kadar TÜBİTAK, TeknoFest tarzı kuruluşlar, etkinlikler olsa da bunlar uzay araştırmaları için yeterli değildir. Uzay ve havacılık aktivitelerini artırmak için belli başlı okullarda seçmeli ders olarak koyulabilir veya müfredata eklenebilir. Hâlihazırda ortaokul müfredatında yavaş yavaş uzayla alakalı konuları koymaya başladılar bile. Üniversitelerdeki bölüm sayısı ve bu bölümü veren üniversite sayısı arttırılabilir. Eminim ki ölkemizde birçok öğrenci uzaya

meraklıdır fakat teleskop, mercek vb. araç gereçlerin fiyatları biraz pahalı olduğu için bu hayallerden vazgeçmek zorunda kalabilir. Bunun çözümü için uzay ve havacılığı ders olarak veren okullara veya üniversitelere araç gereç imkânı devlet tarafından tanınmalıdır, böylece herkes uzayı inceleyebilir.

Uzayı araştırmak için tamamen bir alete, bir yere veya ülkeye bağlı olmak şart değildir. Kendi çapımızda bütçemiz el verdiğince araştırmalar yapabilir teoriler ortaya atabiliriz. Bunun için bir teleskop uzun süreli ve çok güzel bir avantaj olacaktır. Tabii ki sadece teleskop yetmez bunun için; önceki araştırmacıların kitaplarını, teorilerini ve araştırmalarını okuyabiliriz.

Okuyabileceğimiz bir sürü Türk gök bilimci vardır. En basit örneklerden biri ise Ali Kuşçu'dur. Osmanlı zamanında yaşamış olan ünlü astronomi ve matematik bilginidir. Küçük yaşlardan beri uzaya ilgi duyan Ali Kuşçu, dönemin ünlü kişiliklerinden dersler almıştır. Öğrenimini tamamladıktan sonra Uluğ Bey Gözlemevinde yönetici olarak işe başlamıştır. Tek Türk gök bilimci Ali Kuşçu da değildir. Takiyuddin, Harizmi, Nasirüddin Tusi gibi ve hatta günümüzden de Serdar Hüseyin Yıldırım gibi kişilikler örnek verilebilir.

Pandemi süreci her şeyde sorunlar ürettiği gibi, uzay hakkındaki araştırmalarda da zorluklar çıkartmıştır. Gene de salgın sürecinde her şeyde olduğu gibi yapay zekânın ve uzaktan kontrolün önemi anlaşılıp üzerine çok daha fazla yüklenilmiş ve insansız uzay araçları, keşif araçları geliştirilmiştir. Böylece, insanların ulaşamayacağı yerlere yapay zekâyla rahat bir şekilde ulaşılmış ve keşfedilmeyen yerlerde keşfedilmiştir. Uzayda kullanılan yapay zekâ ve ürünler sadece uzayda değil günlük hayatımızda da yerlerini almışlardır. Bu ürünlerden bazıları çok fazla kullandığımız; cep telefonu, navigasyon ve hatta bebek maması da uzay çalışmalarının bize getirdiği ürünlerden biridir.

Dünya'mız yaklaşık 4.54 milyar yaşındadır. İnsanlığın bu süreçteki yeri ise yaklaşık 300 bin yıldır ve yazının icadıyla (tarih çağları) öğrenebildiğimiz kısmı ise 12 bin yıldır. İnsanlardan önce de dünya üzerinde birçok varlık yaşamıştır bunlardan biri de dinozorlardı fakat "*Dinozorlar yok oldu çünkü bir uzay programları yoktu.*" (Larry Niven) *Eğer bir uzay programları olsaydı onları yok eden meteorların dünyaya çarpmasını öngörüp ona göre tedbir almaya çalışabilirlerdi*". Aynı şey bizim için de geçerli çalışıp uzaydaki tehlikeleri öngörebilmemiz onlara karşı tedbir alabilmemiz gereklidir.

Uzayla alakalı bu tarz pek çok özdeyiş vardır fakat aralarından en çok hoşuma giden ve benimde katıldığım özdeyişlerden Erich Von Daniken'in "Uzay araştırmasına katılmayan uluslar bu teknik devrim karşısında ezileceklerdir." deyişidir ve bana kalırsa çok doğrudur. Uzay çalışmalarına çok erken başlayan tüm ülkelerin günümüzdeki yeri ve öneminin çok fazla olduğunu basit bir şekilde görebiliriz. Hâlâ onlara yetişmek için geç değildir. Uzay çalışmalarına iyice yük verip diğer ülkelere rahatlıkla yetişebiliriz. Bunun harici muhtemelen arkada kalıp ezileceğiz.

Peki, Dünya harici bir gezegende yaşayabilir miyiz? Bu aslına bakılabilirse Dünya eğer yok olursa bir kurtuluş yolu gibi gözüküyor. Elimizdeki bilgilere göre evrende yaşam olan, yani insanların yaşadığı tek yer Dünya'dır. Ancak, dediğimiz gibi bu sadece eldeki bilgilere göre verilmiş bir bilgidir. Kim bilir belki bir gün farklı gezegenlerde de insanların veya farklı türdeki canlıların yaşadığı ortaya çıkar.

4.54 milyar yıllık Dünya'mızın bile genç sayıldığı, bizim okyanustaki bir damladan farkımız olmayan bu devasa yerle alakalı çalışmalarımızı oldukça desteklemeliyiz çünkü uzay programı olmayan bir ülke; dinazorlar gibi, gelişen ve değişen dünyanın altında ezilerek tarihin tozlu sayfalarına gömülecektir.

Fatih VERAL 11/D 48

Hayvan Sevgisi ve Hayat

Günümüze şöyle bir baktığımızda görüyoruz ki çoğu insanlar hayvan sevgisinin ne olduğunu bilmiyor. Kendilerini ve çocuklarını hayvandan uzak tutarak yaşamaya çalışıyorlar. Aslında hayvan sevgisi olmayan insanlar, kendilerini ve etraflarındaki de sevmez. Hayvan sevgisi en saf ve doğal bir sevgidir. İnsanın içini mutluluk ve huzurla doldurur. Ayrıca çevremiz de bu mutluluktan etkilenir.

Çocuklarımızı, bebeklerimizi hayvanlar ile iç içe büyütmeliyiz. Hayvanlara dokunabilmeyi, hayvanları sevdiğimizde onlardan bize zarar gelmeyeceğini öğretmeliyiz. Çocuklarımıza yardımsever bir insan olmayı öğretiyoruz ama ilk önce hayvanlar için yardımsever olmayı öğretmeliyiz. Bizim sevgiye, şefkate, düşünölmeye ihtiyacımız olduğu gibi hayvanların da bunlara ihtiyacı vardır. Hatta bizden daha çok düşünölmeye ve sevgiye ihtiyaç duyarlar. Biz birinden yardım isteyebiliriz, canımız yandığında birine söyleyebiliriz ama onlar ne dertlerini söyleyebilirler ne de sıkıntılarını anlatabilirler. Aslında onlar bize iyi bir insan olmayı öğretiyorlar. Bir kediye su vermeyen çocuk ileride anne ve babasına da su vermeyecek. Bir köpeği sevmeyen, ona zarar veren çocuk ileride anne, babasını da sevmeyecek, onlara tahammöl edemeyecek.

Hayvanları sevmek demek onlara yemek vermek, kucağımıza alıp öpüp koklamak demek değildir. Onların da bu dünyanın bir parçası olduğunu kabul etmektir aslında. Birçok hayvana şiddet uygulanıyor. Türkiye’de son bir yılda bir milyar hayvanın yaşama hakkı elinden alındı; yirmi iki milyon hayvan işkence gördü. Onların da yaşamaya en az biz insanlar kadar hakkı var. Kimimiz ısırıldı diye öldürüyoruz, kimimiz canımız sıkıldı diye öldürüyoruz. Aynı davranışlar bize veya sevdiğimizimize yapılsaydı buna tahammöl edebilir miydik?

Birçok köpek sevgi adı altında satılıyor veya sahiplendiriliyor. Bazen çocuğumuz istiyor diye bazen yalnız kalmamak için bir hayvanın bakımını üstlenmek istiyoruz. İlk başlarda her şey çok yolunda gidiyor, sonra bizi uykumuzdan uyandırıyor diye, pis kokuyor diye, bakımı çok pahalı diye sokaklara bırakıyoruz. Sokağa bırakılan, daha doğrusu terk edilen hayvanların sayısı bu senelerde iki katına çıktı.

Sevginin ne demek olduğunu en çok biz biliyoruz sanıyoruz. Fakat sevginin ne demek olduğunu hayvanlar bizden daha çok bilgiye sahip. Hayvanları bu şekilde sevmeyelim. Onların bize verdiği saf, doğal ve en güzel sevgi biçimiyle sevelim hayvanları. Hayvan sevgisi insanın içine işler. İnsanların kalbini aydınlatır. Çevreye bakışını yeniler. Kalbi mutlulukla doldurur. Bu mutluluk da çevremizdeki insanların kalbini doldurur. Onların sevgisi yaşamımızdaki asıl bizi ortaya çıkarır. Lütfen hayvanları çok sevelim olur mu?

Cinsiyet Önyargıları

Cinsiyet, biyolojik farklılıklardan bağımsız, psikolojik boyutu olan bir sözcüktür. Uzun yıllardır dünyada hâkim olan birçok düşünürün, yazarın yanlış olduğunu savunduğu cinsiyetçi (seksist) düşünce, bu yargıyı kabullenmemektedir. Aksine, insanın doğduğu cinsiyetle beraber toplumdaki yerini belirlemekte, ahlak kavramını bireyin düşünce ve davranışına göre değil cinsiyetine göre şekillendirmektedir.

Cinsiyetçiliği savunan kişiler, büyüklerinden duyduğu cümleleri sorgulamadan kabul edip bunu yıkılması söz konusu dahi edilemeyecek yargılar olarak benimsemişlerdir. Kendinden sonraki nesillere aktarmak için çok fazla uğraş göstermekte isteyerek veya istemeyerek çocuğunun üzerinde büyük bir baskı oluşturmaktadır. Günümüzdeki gençler, bilgiye kolay ulaşılmasının getirisiyle cinsiyet eşitliğinde daha çok bilgi sahibi olup kendi düşüncelerini savunabilmeye başlamıştır ancak yine de aile ve yakın çevredeki kimseler tarafından bazen inançlar bazen kültür bahane edilerek bireylerin tek tip bir düşünce tarzına sahip olup sorgulamayı bilmeden yetiştirmeye zorlanmasıyla karşı karşıya kalabildiği durumlar olmaktadır. Bu durumlarda, kişi kendini toplumdaki soyutlamakta ve benliğini yavaş yavaş yitirmektedir. Gülazer Akın'ın da dediği gibi "Kendisi olamayan, öz kimliğiyle varoluşunu sağlamayan hiçbir cins büyümüş sayılmaz." Dolayısıyla, bireyin düşünce gelişimi yarıda kalabilir.

Cinsiyetçiliğin kendini gösterdiği en büyük yerlerden biri de kullandığımız dildir. Gerek atasözlerimiz, deyimlerimiz gerekse kullandığımız belirli kalıptaki cümleler bunu açıkça göstermektedir. "Kadın gibi yap." cümlesi bir sövüş olarak algılanırken "Erkek gibi kadın" tamlaması övgü olarak görülmektedir. "Kız kısmı", "Erkek kısmı" gibi başlayan cümleler cinsiyetçiliğin yapı taşıdır. "Çocuksuz kadın meyvesiz ağaca benzer." Bu atasözünde kadının değerli olmasının tek sebebi anneliği olduğu vurgulanmaktadır ancak kadın tek başına bir bireydir ve doğurgan olması onu tanımlayan bir özellik değildir. Kadına taciz, şiddet olaylarını savunan atasözleri de dilimizde mevcuttur. Örneğin, "Dişi köpek kuyruk sallamazsa erkek köpek yanaşmaz.", "Kocanın vurduğu yerde gül biter." ve dahası...

Sosyal hayatta karşımıza çıkan birçok olayın da sebebi cinsiyetçiliktir. İş yerlerinde aynı hatta daha fazla çalıştığı halde sırf kadın olduğu için karşı cinslerinden daha az maaş alan kişiler, küçük iş yerlerinde kadınların erkeklere hizmet zorunluluğu vardır. Kadınların aile hayatında bir sorun yaşadığı zaman, vazgeçmeleri gereken ilk şey iş hayatları olmaktadır nedense erkeklerin olmadığı gibi. Bu yüzden kendi benliğinin farkına varamayan kadınlar, toplumun bu vazgeçilmez sandığı yargılar arasında sahip olduğu tüm şeyleri yavaş yavaş kaybeder. En sonunda ise yanında kalan tek şeye -eşi ve çocukları- muhtaç olduğunu düşünüp kendini değersizleştirir.

Sonuç olarak ne olursa olsun kendimizi biyolojik cinsiyetimizden ibaret görmemeli ve araştırmalıyız. Cinsiyetimiz bizim toplumdaki yerimizi, statümüzü, davranışlarımızı belirleyemez. Bunları belirleyen bizim kafamızda oluşturduğumuz değer ve yargılardır. Çoğunluğun kabul ettiği bir düşünceye karşı çıkmak, her zaman tepki alan bir Şey olmuştur fakat kendi zgürlüğünüzü kısıtlayan hiçbir fikre saygı duymak zorunda değiliz, olamayız. Kişinin bu evrendeki sahip olduğu en değerli Şey ne ailesi ne de ileride sahip olabileceği eşi ve çocuklarıdır. Kendi benliğidir. Çünkü kendi benliğinin değerini bilmeyen, fark etmeyenlerin sevdiklerine verebilecekleri çok azdır. Görülen intihar vakalarının çoğunda ise bu sebep yatmaktadır; insanın kendi benliğini oluşturmaması.

Ceyda YELEĞEN 11C 1135

Düzenli Spor

Spor, insanların kendilerini iyi hissetmesi için yapılan aktivitelerden biridir. Bizim hayatımızın düzenli olmasını sağlamakla birlikte, fiziksel ve sosyal açıdan da bizi destekleyen bir faaliyettir. Bizim toplumumuzda “Sadece kilolular spor yapmalıdır.” diye bir algı vardır. Oysaki spor yapmak insanı sadece fiziksel açıdan desteklemez. Spor yapmak insanı ve toplumu psikolojik açıdan da destekler. Hayatımızda olumsuz olaylar olsa bile düzenli spor yapmak o olayları unutmamıza yardımcı olur. Spor yaparken sadece kendimize odaklanırsınız ve böylece hayatımızdaki olumsuz şeyleri unutursunuz.

“Spor yapmak neden insanın hayatının düzenli olmasını sağlar?” Çünkü birey spor yaparken hayata bakış açısı değişir. Motive olur, başarıya arzusu gelir ve hem sporda hem de işinde veya okulunda başarılı olmak ister. Hayatını da bu arzulara göre planlar ve bu sayede bir şekilde hayatı düzene oturur.

Spor, bireyin günlük hayatta ahlaklı olmasını da sağlar. Atatürk, bu konuda şu sözü söylemiştir: “Spor ahlaktır.” Ata’mızın bu sözünde görüldüğü gibi günlük hayatımızda sporun insan ahlakında da yeri vardır. Çünkü takım veya bireysel sporlarda herhangi biriyle yarışırken adalet söz konusu olmalıdır

Spor, insana aynı zamanda disiplinli olmayı da öğretir. Yaptığımız bir işin sürekliliğini devam ettirmemiz gerekir aksi takdirde yaptığımız işin bir anlamı kalmaz. Eğer spora başlayıp devam etmezsek yani az da olsa düzenli bir şekilde yapmazsak sporun bir anlamı olmaz. İşte bu yüzden spor bize disiplinli olmayı öğretir.

Düzenli spor yapmak insanın sosyal hayatını da etkiler. Düzenli spor insanın dinç, fit ve sağlıklı görünmesine yardımcı olur bu da bireyin öz güveninin artmasını sağlar ve yeni arkadaşlar edinebilmesine yardımcı olur. Bence spora küçük yaşlardan başlanmalıdır. Bireyin bedeninin ve düşünce tarzının spor ahlakına-disiplinine göre gelişmesi gereklidir. Birey küçüklükten öz güven kazanmalıdır ki arkadaşlarını doğru seçebilsin.

Spor yapmak zihnimizin doğru ve düzgün çalışmasını da sağlar. Spor, bireyin yaptığı işe odaklanmasını, stresini atmasını, uyku düzeninin oturmasını vb. sağlar. Bu da spor yapmanın bireye zihinsel açıdan faydalı olduğunun göstergesidir. Spor yaparsak daha sağlıklı oluruz. Organlarımız daha düzenli çalışır ve sağlıklı bir bünyeye sahip oluruz, ciğerlerimiz gelişir, kalbimiz sağlıklı çalışır ve bunlar da ömrümüzün daha uzun olmasını sağlar.

Düzenli spor yapmanın insan hayatındaki önemini de gördüğümüze ve artık bildiğimize göre düzenli spor yapmalıyız ve spor yapmayan insanları da spora teşvik etmeliyiz. Çünkü spor yapmak

insanı hem fiziksel hem de psikolojik açıdan destekler, hayatının düzenli olmasını ve ahlaklı-disiplinli olmasını sağlar.

Düzenli spor yapın, yaptırın...

Emre ÖZLEYEN 11-D 1008

Sağlıklı Olmanın Önemi

Sağlık, sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil; bedence, ruhça ve sosyal yönden tam iyilik hâlidir. İnsan sağlıklı olursa ve hayatını düzenli bir şekilde yaşarsa kişi sağlıklı olur. Kendine önem vermeyen düzensiz bir hayatı olan insan sağlıklı olamaz. Düzenli bir spor hayatı olan, kendine önem veren, kullanılması gereken ilaçları kullanan kişi sağlıklı bir yaşam sürer.

Bu yılın yaz aylarında sağlık yönünden kötü zamanlar geçirdim. Ağır bir ameliyat geçirdim yaklaşık üç ay evden çıkamadım. Evden çıkamadığım zamanlarda çok vakit kaybettim, sıkıldım ve fazlasıyla bunalmıştım. Geçirdiğim ameliyat, zor bir diz ameliyatıydı ve iyileşmesi uzun sürecek olan bir operasyondur. Bu zamanda ailem çok destek verdi ve evde ailemle birlikteydim, zor zamanları da fazlasıyla oldu fakat onların desteği olmasaydı kendimi çok daha kötü hissederdim.

Dizimdeki bu sıkıntı doğuştan gelen bir rahatsızlık. Dizimde çapraz bağlar olmadığı için bu ameliyatı olmak zorundaydım. Benim için hem fiziksel hem zihinsel açıdan çok zor zamanlardı. Şu an biraz daha iyiyim, ileride daha da iyi olmayı umut ediyorum. O zamanlarda sağlıksız olmam psikolojimi çok sarsmıştı ve beni herkesten soyutlamıştı. İnsanlardan uzak kalıp yalnız olmak istiyordum. Arkadaşlarımla bağım kesilmişti, ailemle aramda sorun oluyordu çünkü artık kendi başıma dışarı çıkıp kendim bir şeyler yapmak istiyordum.

Hastanede yedi gün yatmıştım. Hastane zamanları en zor zamanlarımdı. Doktorum benden bir şeyler bekliyordu ama canım fazlasıyla acıyordu ve hâlâ garip hissediyordum çünkü ameliyata girerken böyle değildi çıktığımda bambaşka bir şeyle karşılaştım. Hastanede işini güzel yapmayan ve negatif olan çok hemşire vardı, biz her ne kadar iyi davranmaya çalışsak da onlar hâlâ aynıydı. Bu yönden çok kötüydü.

Hastalığım, çocukluktan beri biliniyordu fakat büyümemin belli bir aşamaya gelmesi beklendi; o yüzden rahatsızlığım daha çok artmaya devam etti. Bir dahaki yaz da diğer dizimden olacağım. Daha erken ameliyat olabilseydim şu an belki bu kadar zor olmazdı. Gelişme çağımın bitmesi beklendiği için on yedi yaşında ameliyat olmam gerekiyordu. Seneye olacağım ameliyatta da benzer güçlükleri yaşayacağımı bildiğim için korkmadan edemiyorum. Psikolojik baskısı çok fazla olduğu için çok şeyden geri kalacağım. Ders çalışamayacağım, dışarıda kendi işlerimi tek başıma yapamayacağım, arkadaşlarımla birlikte vakit geçiremeyeceğim. Bunları bilmek beni çok fazla üzüyor.

Sağlıklı olsaydım eğer birçok şeyi kaçırmayacaktım ve hayatıma daha güzel devam edecektim ama bu ameliyatı da olmak zorundaydım, yoksa ileride yaşamımı daha çok kısıtlayacaktı. Her şeye rağmen şu an kendimi daha iyi hissediyorum ve bir an önce sağlıklı olmak istiyorum. Bu

zamanda en çok sađlđın önemini anladım. Hayatta en önemli şey sağlıklıymış gerçekten de sağlıklı olan insan mutlu olan insandır.

Kübra KAYA 11-D 935

Her Yönüyle Aşk

Sizce aşk kitaplarda anlatıldığı dizilerde gösterildiği gibi midir? Tabii ki benzer yönleri vardır. Sorunlar, belirsizlikler ve polemikler... Maalesef gerçek hayattaki aşk masallardaki gibi değildir, her ilişki de mutlu sonla bitmez.

Atalarımızın da söylediği gibi aşk, ateşten bir gömlektir, bu gömleği giymek için risk almak gerekir. Aşkın verdiği mutluluğun yanında acının ve üzüntünün de olduğunu bilmeliyiz. Bu sorunlarla baş etmenin en kolay yolu empati yapmaktır. Fevriye çıktığımız kavgalarda daha sonrasında oturup düşündüğümüzde, kendimizi onun yerine koyduğumuzda büyütülecek bir olay olmadığını anlarız. Bu yollardan geçerken çokça gözyaşı dökümleriz. Hatta kendimizi fazlasıyla hırpalayabiliriz.

Aslında, herkesin söylediği şeylerden biri: Karşıdaki kişiye kendini fazla kaptırma, üzülen sen olursun. Peki, bu elimizde midir?

Bazen öyle bir kişi çıkar ki karşımıza aşkımız gözümüzü kör eder. Bizim için o kişi, kusursuz insandır; onunlayken kendimizi dünyanın en mutlu insanı hissederiz. Bütün vaktimizi onunla geçirmek isteriz, bir yerden sonra öyle bir noktaya varır ki gözümüzü ilk açtığımızda onu görmek isteriz. Saatlerce sıkılmadan onu dinleyebiliriz ve yine saatlerce sıkılmadan ona çok şey anlatabiliriz.

Bir şarkı sözünde bahsedildiği gibi, gülün dikenini var diye üzülmekten ziyade bir diken çiçek açmış diye sevinmeye benzer. İlk bakışta değil, son bakıştadır aşk. Ayrılırken sana nasıl bakıyorsa o kadar sevmiştir seni. Aşk, bence de böyledir.

Bazen o diken çiçek açmaz, elimize batar ve canımızı çok yakar. O diken derine girsin istemiyorsak mantığımızı ön planda tutarak kendimizden gereğinden fazla ödün vermemeliyiz. Yaşadığımız aşk, bir zaman sonra kendimize yaptığımız haksızlığa dönüşebilir. Bu, kendimize zarar vermektense başka bir şey değildir. Sonuçta, bu hayatta bizden bir tane vardır. Kendimizi ön planda tutmalıyız. Bazı insanlar bu yaptığımız bencillik olarak algılayabilir. Aslında öyle değildir. Kendimizi sevmek, bence hepimiz için önemli bir ihtiyaçtır.

Aşk, anlatıldığı gibi değildir; yaşamak gerekir. Yukarıda söylediğim bütün duyguları iliklerimize kadar hissetmezsek aşkı yaşamış olmayız. Kimi zaman mutluluktan ağlayabiliriz kimi zaman da üzüntüden ağlamaktan uyuyamayız. Ama iyisiyle kötüsüyle aşk, her şeye rağmen yaşanması gereken bir duygudur. Uzun lafın kisası, atalarımızın söylediği gibi: Aşk deryadır, dalmayan bilmez.

Geleceği Düşünmek

Gelecek kaygısı, insanların ileriye düşünerek kendini strese sokup bir şeyler yapmaya çalışmasıdır. Gelecek kaygısı, insanın ister istemez içinden gelen bir duygudur. Yani insanın ilerde ne yapacağını, ne olacağını düşünmesidir. İnsanda istemese bile içgüdüsel olarak oluşan bir duygudur. İnsanın bir şeyleri durup düşündüğünde karamsarlık yaratan bir duygudur. Hedefi olan her insanda planlama yaparken oluşan bir şeydir.

Bu kaygı, iyi midir kötü müdür bu tartışılır. Her insana göre değişen bir şeydir. Kimine göre iyi, kimine göre kötü, kimine göre ise gereksiz bir şeydir. Benim şahsi düşüncem, bu kaygının iyi olduğu yönündedir. İnsana çalışma zevki kazandırır. Yani, bir şey için çalıştığını bilerek insanın yılmadan çalışmasını sağlar. Tabii bunun yanında kötü yanları da vardır. Kötü yanı, herkese göre kötü değildir. Bazı insanlar kendini çok kaptırır, çok bunalır, bu duygu o kişiler için daha ağır yaşanır. Herkesten fazla çalışsa da hala tatmin olmaz, bu duygunun altında ezilir. Başarılı olacağı bir şeyde bile stres yapıp başarısız olabilir. Bu hissin kötü yanlarını o kişiler daha çok görür. Tabii ki bu his herkeste hissedilmez. Hayatta bir amacı olmayan insanlar için hiç bir anlam ifade etmez yani. Çünkü o insanın bir planı yok, amacı yok yani o yüzden bir kaygısı da olmaz. O yüzden gelecek kaygısı herkeste aynı büyüklükte hissedilmez. Bu duygunun hissedilmesi insandan insana değişir.

İnsan doğar doğmaz başlamaz sonradan başlar ama insan ölene kadar devam eder. Bir insanda gelecek kaygısı ne zaman aklı başına gelirse başlar. İnsanın kafasında bir şeyler oluşmaya başlayınca planlar yapınca başlar. İnsanla gelir, insanla gider bu duygu: Hangi okula gideceğim, ne okuyacağım, ne olacağım, kiminle evleneceğim, nasıl bir hayat yaşayacağım gibi bir sürü daha fazla şeyler. Yani, plan yaptıktan sonra o planlar gerçekleşene kadar bu duygu bitmez. Her an gelecek kaygısıyla yaşanır mı? Bu sorunun cevabı bana göre hayır. Çünkü her ne kadar önemli bir duygu olsa da her an o şeyle yaşanmaz. Bu duygu insana bir şeyler kazandırsa da insandan çok şeyler götürür. Bu yüzden gelecek kaygısı önde tutularak bir hayat sürülmez. Her şey kararında olduğu gibi bu duygu da kararında olacak.

Her şeyin olduğu gibi gelecek kaygısının da fazlasının insana zararı çoktur. Fazla kaygı, insanı devamlı çalışma zorunluluğu getirir gibi olur. İnsana hayalleri doğrultusunda çalışarak bugünü unutmasına bile sebep olabilir. Bu duyguya çok kapılan insanların sosyal hayatı bitebilir. Böylede olunca insanın öz güveni zedelenir, insanlarla iletişimi bozulur.

Sosyal çevrenin insanın kafa yapısına çok etkisi vardır. Kimi insanı arkadaşları iyi yöne çeker kimi arkadaşları ise kötü yola çeker. Bu yüzden, insanın çevresi insanı çok iyi de etkiler, çok kötü de. Aynı kaygıyı taşıyan biriyle zaman geçirirsen sende git gide ona benzemeye başlarsın. Toplumsal çevre, her şeyde etkili olduğu gibi gelecek kaygısını taşıma, kaybetme konusunda da çok büyük etkisi vardır.

Bu duygunun en çok yaşandığı zamanlarda çocuklar iyi yönlendiriliyor mu? Bence pek etkili bir yönlendirme yok yani. Bir çocuğun en çok bu duyguyu yaşadığı dönem lise yılları. Bu lise yıllarında çocukları bu duyguyla ilgili nasıl yönlendiriyorlar? Bir çocuğun gelecek kaygısının altında ezilmemesi için hangi çalışmalar yapılmalı? Yani bu hayatta her şeyin en iyisi olmayabilir, senin kapasiten neyse onu öğrenmen gerekir. Bunu öğrenip hayallerini ona göre planlamalı. Yani, bu şeyler çocuğa anlatılmalı; bu duyguyu öğrenerek yaşaması gerekir, bu sayede ilerde hüsrana uğramaz.

İnsan neden bu kadar ileriye düşünür ki? Nedir yani, insan kaderini yaşar, sen ne yaparsan yap, bu değişmez. Yani, sen ne yaparsan yap hayat sana ne getirirse onu yaşarsın. Bu duyguya kapılıp sürekli ileriye düşünerek yaşamak insandan çok şeyler götürür. Bence buna gerek yok, yani her şeyi bırakıp sadece gelecek için çalışılmaz. Ama insanın yaşam kaygısı bunu bize dayatır, geleceği düşünmeden yaşayamaz insan. Yani, insan gerektiği kadar ileriye düşünerek yaşayabilir ama her şeyi bırakıp geleceği düşünerek yaşamak da olmaz.

Her şey zamanında güzeldir. 60 yaşına kadar çalışıp çalışıp ondan sonra kazandığın parayı ne kadar yiyebilirsin, onun gibi yani. Bu hayatta her şey önemlidir ama geleceği düşünüp bugünü boş geçirmek olmaz. İlerde çok pişmanlık yaratır insanda, arkaya dönüp bir bakarsan sadece çalışmışsın, bu hayatı kazanmak için sadece çalışmışsın, hiç yaşamamışsın. O yüzden, insan sürekli ileriye düşünerek yaşamamalı. Sonuçta, bu hayata bir daha gelmeyeceğiz; o yüzden pişmanlık duymayacağımız şeyler yapmalıyız.

Talha KARTAL 11/D 1083

Her Yönüyle Bilim

Her gün sanki çağ atlıyormuşuz gibime geliyor, her ne kadar yakın çağda olsak da. Birkaç yıl öncesine kadar duysak da hayal edemeyeceğimiz sıra dışı icatların peşinde sürükleniyoruz. Bu son cümlemden sonra bana sitem edecek, belki de okumayı bırakıp “ Yine klasik laflar, hep aynı şeyler” diyecek insanlar olacaktır mutlaka. Ama teknolojinin hızı bizi böyle hipnotize etmişken sürüklenme eyleminden farklı bir kelime yakıştıramadım oraya.

Yaşamımızın akla gelen her köşesinde bilim kendine yer etmiş durumda. Ne hoş ki eğitimde de kendilerinin tüm yüce olanaklarından faydalanabiliyoruz. Kaldı ki eğitimin kendisi de bir nevi bilim değil midir zaten? Hatta annelerimizin, yaptıklarında bizi mest eden kokulara sahip poğaçaları, kekleri ve daha nice enfes yemekleri önümüze gelene kadar bile bilim eşlik ediyor bunlara. “Aman kek güzel kabarsın, içi hamur kalmasın.” İşte, bunların nasıl olacağını dahi anlatır bize bilim, kendi terim anlamında olduğu gibi saf, katışıksız bilgi.

Bir opera sanatçısının, bir çiftçinin, bir veterinerin elinden tutar bilim, saf bilginin doğru yolunu gösterebilmek için. Her duyguya tanıklık eden yüreğimizin, bu duyguları kontrolsüz bırakmayan beynimizin, insan anatomisinin özünde vardır bilim, bu katışıksız bilgi. Ne kadar farklı boyutlardan baktık değil mi sizinle, bilimin kendini fark ettirdiği yerlere? Bir kez daha benimle birlikte siz de ne kadar faydalı olduğunu tasdik ettiniz bence. Evet, kesinlikle öyle faydalarını say say bitiremiyor insan.

Haydi, şimdi yazının başında ele alıp biraz yerdiğim ve sizin, “Devam etmeyi unuttu herhalde.” dediğiniz teknoloji bilimine dönelim. Olumsuz yönlerini söylemekten nasıl korkuyoruz değil mi? En azından çekiniyoruz teknoloji için. Çünkü artık olmazsa olmazımız olmuş, cebimizde, çantamızda, yanı başımızda taşıyabildiğimiz aletlerin şekline bürünmüş. E, tabii böyle bir kolaylığın olumsuz yönü mü akla gelir? Size de hak veriyorum ama bilimin büyük bir parçası olan teknolojinin bile çoğu zaman tutsağı oluyoruz. Tutsaklığa dikkat çekmek istiyorum, kısıtlanmak, esir muamelesi görmek... Bunu bize teknoloji yapmıyor, biz izin veriyoruz, biz onun sularında saatlerce vakit öldürüyoruz. Bize bazı koşullarda bilim diye yutturulan malzemenin bir kuklası haline geliyoruz. Ne acı gerçekler... Daha emekleme aylarını doldurmamış bir miniğin elinde bile koskoca tabletin olması; telefonların bizim için spordan, kitaplardan daha etkili olması... İnsanoğlu kendi üretir, geliştirir, ticaret yapar ama en çok da kendi savrulur yaptıklarından. Bilimin saflığından kaybolarak kendi saflığını yitirir ve buna bilim der. Önemli olan, geliştirip daha da yücelttiği bilimin elinde savrulmamak, kötü gidişatlara sebep olacak adımlar atmamaktır.

Her Şey bizim elimizde, kendimizi bilimle geliştirip entelektüel bireyler olmak da kendimizi harap edip bilimin geliŐtiĐi süreçte en dipte vurgun yemek de... Nice, bilimin faydalı kullanıldığı gelecekler olsun önümüzde, nice güzellikler bilimle açığa çıksın evrene...

Zeynep Sude CEYLAN 11-D